

Conversa amb Francesc Bonastre, músic i musicòleg

Francesc Bonastre i Beltran, nascut a Montblanc el 1944, és catedràtic de Musicologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, director de l'Institut de Documentació i d'Investigació Musicològiques Josep Ricart i Matas i membre de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, des d'on desenvolupa una intensa tasca de recerca i de docència que complementa amb la de creació musical.

Parlem amb ell en ocasió de la seva estada al Centre de Lectura de Reus, convidat pel Conservatori Professional de Música de la Diputació de Tarragona a Reus per donar una conferència amb motiu del bicentenari de la mort de Mozart.

RCL: *Quin és el moment actual dels arxius musicals a Catalunya i de la tasca d'investigació i catalogació de l'IDIM "Josep Ricart i Matas"?*

F.B.: Bé, nosaltres tenim bastants arxius catalogats. Tenim microfilmada, a hores d'ara, documentació de la catedral de Tarragona, de Canet de Mar, de Sant Joan de les Abadesses, del convent dels Arcs... Pel que fa a l'arxiu d'Olot, et puc dir que estem a punt d'acabar-lo. I el de Vilafranca el tenim fet però l'hem d'anar a microfilm. Això és el que hi ha, a part d'altres manuscrits de la Biblioteca de Catalunya: per exemple, vam recatalogar 2.400 manuscrits. I després hi ha alguns treballs personals com és ara el catàleg de Manresa. Recentment, hem canviat de sistema de treball, no de metodologia, però sí de manera de recollir dades, perquè a través de la informàtica podem fer molt més. En tots aquests arxius hi ha un percentatge bastant gran de noms que ja, només manualment, amb els milers de fitxes que tenim, hem pogut identificar. Estem en relació amb el programa RIFM (Repertori Internacional de les Fonts Musicals) a través de la Societat Internacional de Musicologia, que s'ha centralitzat a Barcelona amb el Consell Superior d'Investigacions Científiques. A partir d'aquí hem trobat un sistema informàtic per a identificar les obres immediatament i informàticament...

RCL: *En síntesi, segons la vostra opinió, quin és el moment actual de la implantació de l'ensenyament de la música i de la musicologia al sistema escolar i universitari de Catalunya?*

F.B.: Bé, jo durant quatre anys vaig ser assessor del conseller d'Ensenyament, vaig tenir l'oportunitat de veure la preocupació que tenia la Generalitat de Catalunya per bastir una política musical. En aquests moments, és

clar, els nous batxillerats, sembla que en certa manera retornen a la música. Ens fa molta por el fet de no trobar, almenys jo no ho veig clar, el retrat robot del vertader mestre de música, que hauria de ser músic i mestre, no una sola cosa, sinó músic i mestre. D'altra banda jo crec que s'ha de prendre una decisió política i aquesta decisió política, la veritat, jo puc dir-te que no la conec. A Amèrica està descobert i hi ha països en què això funciona. Tan de bo que més enllà del que és l'ensenyament musical al conservatori, i això sembla que ja està en camins de solució, hi hagués la possibilitat de posar al l'abast de tothom l'ensenyament musical, en primer lloc com a expressió de la personalitat del nen i en segon lloc com a un dels altres mitjans de cultura. Això seria extraordinari. Ara, per això cal primer una decisió política, cal un retrat robot i un *curriculum vitae* d'un mestre que, alhora, sigui un músic, i calen també uns canals públics, que pel que sembla és un dels grans desigs d'en Laporte.

RCL: *Tenint propera la inauguració de la fonoteca del Centre de Lectura, quin és la vostra opinió sobre la utilitat d'aquest servei?*

F.B.: Sí, jo crec que aquesta és una bona iniciativa del Centre de Lectura, me n'alegro moltíssim. La tècnica, l'hem de posar al servei de la música.

RCL: *Quin és, segons la vostra opinió, el moment actual dels conservatoris de música a Catalunya: la pedagogia musical que s'hi empra, l'organització administrativa i el mapa territorial?*

F.B.: És molt complex i pels quatre anys que vaig ser assessor del conseller vaig conèixer bastants conservatoris de Catalunya. Vaig ajudar, sempre que em van demanar l'opinió, insistint sobre la necessitat d'una política conjunta, diferenciada, que a més va entrar molt bé, perquè es fes una estructura bàsica a partir de les capitals de comarca, a partir de les realitats sociològiques. Barcelona té un pes imponent, és lògic que a Barcelona hi hagi uns centres que encara no són en altres llocs, però, vaja, tenim exemples en el conservatori nou de Badalona, el nou de Vila-seca. Són conser-

vatoris importantíssims. El de Vila-seca, per exemple, no està pas al costat d'una gran metròpoli. Ara no en tinc pres el pols, però, amb tot, crec que per exemple a Barcelona s'ha guanyat moltíssim amb la descentralització, amb el conservatori superior i elemental. A més a més, ja és bo que en cada circumscripció electoral hi hagi un conservatori professional, etc., però més enllà d'això el que em preocupa, de vegades, és la qualitat, els resultats. Els professors de conservatoris han de tenir facilitats des del propi conservatori per a sortir a Europa per a veure què s'hi fa, per a convidar gent, etc. i això en alguns conservatoris es fa, però es fa perquè tenen diners per a fer-ho, i jo crec que des de l'Administració això s'hauria de fer sistemàticament, i a més, l'any 93 ho hauríem de fer a la força. Per què no aprofitar, doncs, immediatament, les possibilitats que hi ha, perquè s'aprèn molt anant a fora, s'aprèn moltíssim.

RCL: *Com a musicòleg i com a compositor, quin és la relació que creieu que hi ha o que hi hauria d'haver entre aquestes dues qüestions, entre musicologia i música? Pedrell, de qui enguany commemorarem el 150è aniversari del naixement, potser és una figura emblemàtica de síntesi. Com veieu actualment aquesta possible síntesi entre creació i recerca?*

F.B.: Bé, des de la nostra Universitat sempre hem tingut molt clar que no es pot ser musicòleg sense ser músic i d'altra banda veig que cada vegada més hi ha una sensibilització molt gran per part dels compositors i per part també de molts intèrprets, especialment al nostre país, per tenir una cultura musicològica en el sentit profund de la paraula. El missatge de Pedrell, en la seva època, ni Catalunya ni Espanya el van entendre; avui l'entendem perfectament i crec que hi ha una militància real, és a dir, la musicologia està al servei de la música, de manera que, com a ciència, la musicologia evidentment manté el seu sentit, però la ciència musicològica acaba justament quan retornem una altra vegada a l'intèrpret tots els coneixements que hem pogut trobar en la nostra recerca. I d'altra banda el músic també se n'ha adonat, avui, que ha de tenir a més a més del seu propi aprenentatge (com a director, compositor...), un registre intel·lectual. I que un Gabriel Jackson, historiador d'història comtemporània hagi escrit una biografia de Mozart em sembla perfecte; ara, caldria que un músic fos capaç de fer altres coses. Jo crec que és general en tots els compositors actuals de Catalunya l'existència no només d'un nivell bo de composició sinó un nivell bo del fenomen de l'aculturació, de la consciència de la presència cultural de la música en l'actualitat